

Дата: 31.03.2022

Урок № 33

Тема: Ненаголошенні **е**, **и** в корені слова.

Мета: поглибити знання учнів про орфограму й орфографічну помилку; ознайомити учнів з орфограмою «Ненаголошенні голосні [е], [и] в коренях слів, що перевіряються наголосом»; формувати вміння правильно писати слова з ненаголошеними [е], [и] в коренях слів, перевіряти правильність написаного за допомогою правил; розвивати орфографічну пильність, правописні навички, пам'ять, уміння обґрутувати вибір потрібної літери у слові; прищеплювати любов до образного слова.

Матеріали до уроку

Перепишіть речення. Вставте пропущені букви, поясніть їх правопис. У правописі яких слів виникли труднощі?

1. Гілки д...рев мокро бл...щали, зволожені по-в...сняному (О. Гончар). 2. Кр...ло зорі рум'янить тучі у голубій дал...ч...ні (В. Сосюра). 3. Схололі в хмара...х крап...льки води п...рлинами котилися в сади (М. Бажан). 4. Під в...селкою у голубіні голуби л...тять (В. Лучук). 5. У небі віт...р куч...рявий колише темну... блакить, і на землі гойдає трави, і зат...хає, юзнов шумить (М. Рильський).

Теоретичний матеріал для учнів (законспектувати основне)

1. У складах із ненаголошеними **е** та **и** пишемо ту саму літеру, що й під наголосом: *великий, величезний, бовеліч; держусь, бо одержати; клекотіти, бо клекіт; несусь, бо принесений; шепотіти, бо шептіт; блищасти, бобліск; вишнєвий, бо вишня; тримати, бо отримувати; широкий, бо широко.*

2. Е пишемо:

а) у групах **-ере-**, **-еле-**: *берег, дерево, передмістя, середній; ожеледь, пелена, селезень, шелест;*

б) у суфіксах **-ен-(я), -ен-, -ен'н'-, -енк-, -енък-, -ер-(о), -есеньк-, -ечк-, -тель:** *козеня, доручений, повідомлення, Юхіменко, рученька, сімеро, малесенький, книжечка, вихователь;*

в) коли **е** при зміні слова випадає або вставляється:

січені, бо січня; вітер, бо вітру; мітел, бо мітла; справедливий, бо прауда; хлопець, бо хлопця.

3. И пишемо:

а) у групах **-ри-, -ли-** між приголосними у відкритих ненаголошених складах: *бриніти, гриміти, дрижати, кривавий, криніця, кришити, стриміти, тривасти, тривога; глитати, блищасти, але дрімати, тріщасти;*

б) інколи ненаголошений **и** в групах **-ри-, -ли-** перевіряється наголосом: *кришити (крихта, кришка), тримати (стримувати); блищасти (бліскавка).*

Там, де застосувати визначені правила написання ненаголошених **е**, **и** не можна (апельсин, левада, кишена, леміш, минулий, лимон, пиріг та ін.), треба звертатися до орфографічного словника.

Робота із тлумачним словником.

Орфограма. Орфографічний словник.

Завдання з ключем. Вибірково-розподільний диктант.

Запишіть слова у дві колонки: у першу – з ненаголошеним е, у другу – з ненаголошеним и.

З..рно, вер..с, л..ман, м..далі, ваз..лін, ш..рокі, вер..сень, п..ніцилін, кр..латої, м..сколиз, чер..да, трен..р, піш..ниця, велос..пед, бр..ніти, н..потріб, вес..ло, ц..ферблат, гл..бочінь, з..рном, б..режу, п..ньок, м..тро.

Ключ. У кожному слові підкресліть останню букву - прочитаєте народну мудрість.

Фізкультхвилинка.

Тести.

Середній рівень

1. Букву **и** на місці пропуску треба писати в слові
А книж...чка Б горл...чка В лож...чка Г дон...чка
2. Букву **и** на місці пропуску треба писати в слові
А вул....чка Б кач...чка В боч...чка Г чащ...чка
3. Букву **е** на місці пропуску треба писати в слові
А печ...во Б вар...во В мар...во Г міс...во
4. Букву **е** на місці пропуску треба писати в слові
А зат...рати Б вит...раєш В ст...рати Г вит...рти
5. Букву **и** на місці пропуску треба писати в слові
А наб...рають Б виб...рутъ В підб...ри Г заб...реш
6. Букву **е** на місці пропуску треба писати в слові
А з...мовий Б в...сіяний В кол...сковий Г пот...хеньку

Достатній рівень

- 7.Букву **и** на місці пропуску треба писати в обох словах рядка
А тр...вога, пал...чка Б л...мон, мавп...нявко В пом...рати, горл...чко
Г вел...чезний, в...юшечок
8. Букву **и** на місці пропуску треба писати в обох словах рядка
А поб...ратися, зар...во Б сп...тати, кош...ня В згар...ще, бр..хня
Г др....жати, л...ман
9. Букву **и** на місці пропуску треба писати в обох словах рядка
А добр...во, кр...мизний Б зас...нати, к...рапатий В скр...піти, дзв...ніти
Г поз...чати, сем...ро
10. Букву **е** на місці пропуску треба писати в обох словах рядка
А м...лькати, х...мерний Б прост..лю, вогн...ще В очищ...ння, д...плом
Г п...рукар, дол....нька
11. Букву **е** на місці пропуску треба писати в обох словах рядка
А хр...бет, ш...потіти Б ос...ледець, сп...нити В тр...мтіти, кош...чок
Г кош...ня, вогн...ще
12. Букву **е** на місці пропуску треба писати в обох словах рядка
А пом...рати, т...рновий Б пром...нистий, ш...літ В кош...нятко, нов...нов....на
Г дал...чинь, сх....литися

Високий рівень

13. Вкажіть, у якому рядку на місці пропущеної літери слід писати *и*.
А. С...мпатія, л...мон, с...стема, ас...метрія, ц...ферблат.
Б. Єг...пет, Пар..ж, с...луєт, к...но, в...кінг.

В. Р..нг,к...ргиз, ж...раф, б...лет, ц...клон.

Г. В...мпел, г...гант, в...траж, к...моно.

14. Вкажіть, у якому рядку у всіх словах пропущено літеру *e*.

А.П...ч..ніг, х...тренський, мат...мат...ка, тр...вога, к...п'яток.

Б. Бр...ніти, бл..щати, л...ман, м...лькати, к...сіль.

В.Д...таль, д...р...вце, тихе...нько, к...рувати, д...путат.

Г.Зах...сник, майст...р, ч...пурний, д...сяток, тр...н...р.

15. Вкажіть, у якому рядку допущена орфографічна помилка.

А. Весна, озеро, веселий, вершина, велич.

Б.Число, вишнева, тихенько, зима, восени.

В. Травень, вітер, палець, праведний, кориневий.

Г. Лебединий, дитина, сидіти, бриніти, гриміти.

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

y.levchuk2976@gmail.com

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.